

بررسی تمایلات مادران در انتخاب روش پیشگیری از بارداری بعد از زایمان در مراکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان،

فرهانی

مهناز نوروزی دکتر حیدر علی عابدی

چکیده

زمینه و هدف: استفاده از روش پیشگیری از بارداری فرد دیگری نگرش در زمینه استفاده از آن روش و نیز احساسات و درک فرد از خواسته ها و توقعات اطرافیان در مورد استفاده از آن دارد. هدف این پژوهش دلایل تمایلات مادران در انتخاب روش پیشگیری از بارداری بعد از زایمان روش دارد.

روش کار: این پژوهش از نوع بوده در آن نفر از زنانی برای اولین بار بعد از زایمان دریافت مات خانواده مراکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان مراجعه کرده بودند. مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات و به روش حضوری گردآوری شده و با استفاده از روش‌های آماری و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل مادران شیرده از پژوهش نشان داد که روش نزدیکی (%) بوده و بیشترین دلایل این روش نداشتن عارضه (/ %) و سپس موثر بودن روش (/ %).

گیری: میزان زیاد روش نزدیکی بهداشتی با ارا آموزش‌های و کافی مادران شیرده و همسران آنان درباره از روشهای پیشگیری از بارداری و کاربرد آنها در دوره شیردهی، توانایی زوجین در امر تصمیم‌گیری و انتخاب روشهای مناسب و مطمئن پیشگیری از بارداری را افزایش دهند.

واژه‌های کلیدی: مادر شیرده روش پیشگیری از بارداری دوره بعد از زایمان

در ۵	ای مادران و کودکان	گروه دارای	بروه آسیب‌پذیر و در معرض خطر ویژه را
	اویوت را تشکیل	و در کشورهای در حال	دهند در مورد زنان این خطر در راه
	%	را شامل	بارداری و زایمان در واقع زنان قربانیان اصلی
	نزدیک	گروه	ها و زایمان و کم آنها در زمینه
	مادران و کودکان		

- مولف مسئول: مریم پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
- استادیار پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
- مریم پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

بنابراین عوامل دخیل در تمایل مادران شیرده و یا به عبارت دیگر آگاهی از تفکرات و عقاید زنان راجع استفاده از روشهای در دوره بعد از زایمان میتواند در بحث‌های خانواده مورد استفاده قرار گیرد. پژوهش حاضر با هدف دلایل تمایلات مادران در انتخاب روش پیشگیری از بارداری بعد از زایمان و نیز تعیین تعدادی از عوامل این تمایلات (همسر و...) انجام گردید. ضرورت این امر زمانی روشن‌تر خواهد شد که وسیعی از امکانات، تسهیلات انسانی و مالی وزارت بهداشت و درمان در زمینه خانواده شود. لازم است تا با داشتن آگاهی در زمینه دلایل تمایلات مادران شیرده در انتخاب روش پیشگیری از بارداری از بهترین و روشهای استفاده تا بازده و کارآیی های صرف شده بیشتر شود.	زنده کی خانواده برای بیبود خانوادگی و اجتماعی آنهاست [ ]. خانواده در تمام دوران ارووری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است اما در دوران شیرده دلیل وجود شیرذ وار ب آن افزوده شود [ ]. از آنجاییکه افراد نسبت روش‌های خانواده انگیزش و واکنش متفاوت از خود نشان از آنجا که روش موثر و موفق برای فرد برای فرد دیگر آنقدر جذاب نیاشد، از این رو نیازها، علاوه تمایلات افراد در خصوص خانواده درک شده و بر اساس آن روشهای استفاده از یک روش پیشگیری از بارداری دیگری نگرش فرد استفاده از آن روش دارد [ ] طوریکه تفکرات و اعتقادات فرد درباره میزان کارآیی و اثربخشی استفاده از روش، اثرات دسترسی روش پیشگیری از بارداری و بکارگیری آن فرد راجع روش پیشگیری از بارداری خواهد استفاده از روش و میزان رضایت از آن دیگر از عوامل دخیل در شکل‌گیری اعتقادات و نظرات مادر شیرده روش پیشگیری از بارداری [ ]. از سوی دیگر تمایل استفاده از یک روش پیشگیری از بارداری احساسات و درک فرد نواعات اطرافیان در مورد استفاده از آن روش دارد. در بین اطرافیان در گیری زن استفاده از روش پیشگیری از بارداری دارد [ ] نحوی در بعضی از زنان اگر همسرانشان با بکارگیری روش پیشگیری از بارداری موافق نباشند بکارگیری آن روش، امری مطلوب نخواهد بود [ ].
مواد و روش	
این پژوهش پژوهش اوری اطلاعات در آن های این پژوهش (با دقت / و اعتماد %) نفر از زنان شیرده براي اولين بار بعد از زایمان دریافت خدمات خانواده مرکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان مراجعه کرده بودند. که به روش تصادفی انتخاب شده بودند. معیارهای عدم پذیرش در مطالعه طور زودرس با دیررس، دوقلو یا زایی و یا فرزند دچار ناهنجاریهای شده ابتلاء مادر به بیماری های شده و عوارض بارداری و زایمان انجام یا واژگونی بعد از زایمان اخیر، جدایی زناشویی استفاده از ش	این پژوهش بوده . اوری اطلاعات در آن های این پژوهش (با دقت / و اعتماد %) نفر از زنان شیرده براي اولين بار بعد از زایمان دریافت خدمات خانواده مرکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان مراجعه کرده بودند. که به روش تصادفی انتخاب شده بودند. معیارهای عدم پذیرش در مطالعه طور زودرس با دیررس، دوقلو یا زایی و یا فرزند دچار ناهنجاریهای شده ابتلاء مادر به بیماری های شده و عوارض بارداری و زایمان انجام یا واژگونی بعد از زایمان اخیر، جدایی زناشویی استفاده از ش

پیشگیری از بارداری نداشت و علت این امر را چنین بیان کرد که در دوره شیردهی احتمال وقوع وجود ندارد و بنابراین نیازی استفاده از روش‌های پیشگیری از بارداری .

از پژوهش نشان داد که طور دلیل مورد نظر واحدهای مورد پژوهش و گرایش استفاده از روش‌های پیشگیری از بارداری شده موثر بودن روش (/ %) نداشتن عارضه . دلایل دیگر به (/ %)، عدم تأثیر روی شیر مادر (/ %) استفاده (/ %). نخواستن فرزند دیگر (/ %). امکان استفاده مدت (/ %) استفاده و رضایت از روش در فامیل و اطرافیان (/ %). افزایش میزان شیر و بهداشتی بودن (/ %) و بالاخره باروری (/ %) بوده اند (جدول) .

از پژوهش در مورد تصمیم درباره روش مورد تمايل پیشگیری از بارداری نشان داد که زنان همسرانشان با روش مورد تمايل آنان موافق نیستند بیشتر در گروه خواستاران روش آی. دی (/ %) قراردارند در حالیکه در زنان همسرانشان آنان در مورد روش پیشگیری از بارداری موافقند بیشتر تمايل استفاده از روش نزدیکی (/ %) دارند در این مورد آزمون فیشر ارتباط آماری داری این دو متغیر نشان داد (P= /) .

در مورد روش پیشگیری از بارداری مورد رضایت در شیردهی ها نشان داد که / % از زنان در دوره شیردهی خود نسبت استفاده از روش نزدیکی و / % از آنان استفاده از روش ای دیگ (فرص شیردهی، کاندوم آی. دی و قرص احس اس رضای داشته .

فرزند، استفاده از روش‌های پیشگیری از بارداری با نظر و تجویز پزشک یا کارکنان بهداشتی ناباروری از حاملگی اخیر، میلت ایرانی ازدواج از یکبار (خود یا همسر یا هر دو) و مشاوره خانواده از توسط کارکنان مراکز بهداشتی بوده است.

در این پژوهش ابزار گردآوری داده اعنه ر آن از روش اعتبار محتوى و برای اعتماد عملی آن از روش آزمون مجدد استفاده . کارشناس گردآوری اطلاعات عنوان پرسشگر انتخاب شدند از تاریخ / / / روزه استثنای روزهای در واحد تنظیم خانواده مراکز بهداشتی درمانی انتخاب شده حضور یافته و پس از انتخاب افراد بر اساس گیری آسان و قبل از دریافت خدمات خانواده توسط کارکنان آن مراکز مشاوره حضوری اقدام فرم نمودند. برای و تحلیل دادهها از روش‌های آماری و استنباطی (آزمون‌های دقیق فیشر و مجدور کای) استفاده گردید. نرم افزارهای بکار شده در این پژوهش SPSS و EPI بوده و برای آزمونها حداقل خطای % در نظر گرفته شده است.

پژوهش نشان داد که فراوانی روش پیشگیری از بارداری مورد تمايل مادران شیرده مربوط به روش نزدیکی (/ %) اشد و روش های آی. دی (/ %) قرص شیردهی (/ %) دوم (/ %) واژکتومی (/ %) درص (/ %) آمپول پروژسته مرؤ (/ %) و کپسول های (/ %) قرار دارند. لازم ذکر است از کل افراد مورد استفاده از هیچ نوع روش پژوهش

فراآوانی روش مورد تمایل در افراد راضی از کاربرد روش نزدیکی در طی شیردهی	در پژوهش گردید با وجودیکه بدون روش و اینمن آن دلایل روشیای پیشگیری از بارداری ولی افراد به روش نزدیکی بیانگر این واقعیت است برای زنان در دوره شیردهی در درجه اول اینمنی روش و نداشتن عارضه برای مادر و شیرخوار مهم بوده و سپس موثر بودن آن در پیشگیری از بارداری اهمیت دارد و این در حالی است چند روش نزدیکی روش آبدون عارضه برای مادر شیرده و شیرخوارش باشد ولی با میزان زیادی همراه است طوریکه پژوهش نشان داد زنانی که بارداری در دوران شیردهی را ذکر می کرند (/ %) دام استفاده از روش نزدیکی نداشتند و این عدم این دلیل است اکثرب این افراد (/) در حین استفاده از روش نزدیکی و یا بدون استفاده از روشیای پیشگیری از بارداری، باردار در واحدهای شده بودند. بنابراین خانواده مراکز بهداشتی، ماماهای و متخصصین زنان با ارا آموزشی و کافی درباره از روش های پیشگیری از بارداری (یمنی، تائیر، عوارض برخورد و درمان عوارض) و کاربرد آنها در دوره شیردهی توانایی مادر در امر تصمیم گیری و انتخاب روش پیشگیری از بارداری و مطمئن را افزایش دهند.
فراآوانی روش پیشگیری از بارداری استفاده از آن وجود نداشت مربوط به روش نزدیکی (/ %)	از پژوهش درباره استفاده از روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل نشان داد که ٪ از واحدهای مورد پژوهش استفاده از روش مورد تمایل را داشتند و اکثرب این افراد (/ %) از روش بکار شده در گذشته راضی بودند. فراآوانی روش پیشگیری از بارداری مورد استفاده از آن وجود داشت مربوط به روش نزدیکی (/ %)
فراآوانی روش پیشگیری از بارداری استفاده از آن وجود نداشت مربوط به قرص شیردهی (/ %) در این مورد آزمون آماری مجذور کای (χ^2 /) داری این دو نشان داد که ارتباط آماری داری نشان داد (/ < P) (جدول شماره) . از پژوهش بارداری در شیردهی و نوع روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل ارتباط آماری داری نشان داد (/)	در حالیکه فراآوانی روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل استفاده از آن وجود نداشت مربوط به قرص شیردهی (/ %) در این مورد آزمون آماری مجذور کای (χ^2 /) داری این دو وجود دارد (/ < P) (جدول شماره) . از پژوهش بارداری در شیردهی و نوع روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل ارتباط آماری داری نشان داد (/)
فراآوانی روش پیشگیری از بارداری استفاده از روش نزدیکی (/ %) نداشتند و بیشترین فراآوانی روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل این افراد روش آی. دی (/ %)	طوري در زنانی ک بارداری در دوران شیردهی خود داشتند (/ %) هیچکدام استفاده از روش نزدیکی نداشتند و بیشترین فراآوانی روش پیشگیری از بارداری مورد تمایل این افراد روش آی. دی (/ %)

خدمات در این مراکز افراد مذکور باشند تا بتوانند آموزشی را با روشهای پیشگیری از بارداری و کاربرد آنها در دوره شیردهی آشنا	طولانی مدت (/ %) و تصمیم (/ %) از افراد مورد پژوهش دلیلی را مطرح نکرده و % نیاز به وره خانواده را جهت گیری بیان نمودند [ ].
از پژوهش نشان داد که رضایت از روش پیشگیری از بارداری استفاده مجدد از آن ارتباط دارد. در همین رابطه شوارتز (Schwartz) در سال 1999 نشان داد استفاده از روش پیشگیری از بارداری یا استفاده دوباره از آن [ ].	بر اساس متعدد دیگر تأثیر تصمیم همسر و قدرت تمایلات مرد روری دار شدن و استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری شده است. احتمال رود که همسران واحدهای مورد پژوهش ترس و نگرانی درباره عوارض از استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری (آی. دی. و...) توسط مادران شیرده نظر موافقی درباره این روشهای نداشته و به این دلیل خواستار استفاده از روشهای نزدیکی بوده‌اند. در این زمینه پژوهه آد (Adinma) در نیجریه آن داد که از کل زنان استفاده از روش ورث و موافقة در در مورد آن روش ذکر کرد $/ \%$ خواسته از استفاده از روش نزدیکی و $/ \%$ خواسته از استفاده از روشهای نزدیکی بودند [ ].
در این مورد چنین احتمال رود که در زنانی اکنون استفاده از روش نزدیکی دارند (اکنیتیت واحدهای مورد پژوهش) استفاده از این روش و رضایت از آن گردیده مجدداً استفاده از آن را داشته در حالیکه عدم استفاده یا استفاده کمتر از روشهای آی. دی. روشهای تزریقی پروژسترونی و فرجیهای شیردهی در و یا عوارض از بکار گیری این روشهای مورد پیگیری و درمان قرار نگرفته است گردیده تا افراد تمایل کمتری استفاده مجدد از این روشهای داشته . بنابراین در مراکز پهداشتی پیشنهاد می‌شود که هنگام در مورد روشهای پیشگیری از بارداری اثرات آنها را صوح شرح دهند.	بیدلکام (Biddelecom) معتقد است اگر چه باروری گذارد و در اوقات ناییری دارد اما این معمولاً در واحدهای مشاوره شود و فقط زن از زوجین در ارتباط جنسی است مورد مشاوره قرار می‌گیرد. بر این اساس اگر مردها را نیز مانند زنان در امر تنظیم خانواده‌دخالت دهنده و یا حداقل آنان را تشویق این مشارکت خانواده های خانواده بیشتری همراه خواهد [ ]. بنابراین پهداشتی درمانی پیشنهاد می‌شود که در کلینیک‌های خانواده را به ارا خدمات مربوط به مردان اختصاص داده و ترتیبی اتخاذ نمایند که ارا دهنده
اسلون (Slone) معتقد است روش پیشگیری از بارداری آگاهی داشته اغلب برای اثرات مربوط به آن پیشتری از خود نشان دهد به ویژه زمانی بداند این اثرات خطیری برای وی وب شود [ ]. بنابر این در صورت بروز عوارض مربوط از روش‌های پیشگیری از بارداری در دوره شیردهی این عوارض پهداشتی مورد پیگیری و درمان قرار گرفته	

behavior in Morocco. Stud Fam Plann. 1996 Sep-Oct; 27(5): 239-50.

کام . ناشر تماس‌های اجتماعی
انتخاب روش جلوگیری از حاملگی بهداشت خانواده سال

8- Biddlecom AE, Fapohunda BM. Covert contraceptive use: prevalence, motivations, and consequences. Stud Fam Plann. 1998 Dec; 29(4): 360-72.

9- Adinma JI, Agbai AO, Nwosu BO. Contraceptive choices among Nigerian women attending an antenatal clinic. Adv Contracept. 1998 Jun; 14(2): 131-45.

10- Schwartz U, Tshimanga M, Shodu LK. Knowledge and practices of family planning in Zimbabwe. Cent Afr J Med. 1999 Aug; 45(8): 204-9.

11- Slone E, Ashwill J, Murray S, James S, Gorrie T, Droske S. Maternal Child Nursing 1st ed. New York: W.B Saunders Com, 2000: 194.

استفاده روشن توسط مددجو و در نتیجه ناخواسته منجر نگردد.

از آنجا که بر اساس از این پژوهش رضایت از روش پیشگیری از بارداری مورد استفاده در شیردهی های ارتباط دارد، بنابراین کارکنان بهداشتی پیشنهاد می شود که در مشاوره خانواده این نموده و در صورت امکان از بین روشی‌ای پیشگیری از بارداری شرایط مددجو می روشنی را ارجح بدانند که وی قبل از استفاده آن رضایت داشته است.

و قدردانی

اعظم از همکاری کارشناسان روحانی و آرزو زاده خدای در اجرای این ما را یاری دادند نشکر را داریم.

پارک جی ای، پارک ک. درسنامه پیشگیری و اجتماعی اصول روشی‌ای اپیدمیولوژی و آمار بهداشتی تهران اشارت، سال - مرندی . شیر مادر و تغذیه شیرخوار تهران انتشارات روشنگران سال و تنظیم خانواده تهران انتشار، سال

4- Adler NE, Kegeles SM, Irwin CE Jr, Wibbelsman C. Adolescent contraceptive behavior: an assessment of decision processes . J Pediatr. 1990 Mar; 116 (3): 463-71.

5- Zatuchni G. Contraceptive selection 1st ed. Philadelphia: Lippincott; 1995:1.

6- Curtis SL, Westoff CF. Intention to use contraceptives and subsequent contraceptive